

Шифр Спеціальності 052	Спеціальність «Політологія», ОП «Політичний менеджмент»	Сторінка
------------------------------	--	----------

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра
Політичних наук і права

«Затверджую»

Завідувач кафедри

 / Євген Перегуда /

21 червня 2022 р.

Розробник силабуса

 / Валентина Згурська /

СИЛАБУС

Політичні системи та режими сучасності

(назва освітньої компоненти (дисципліни))

1) Шифр за освітньою програмою: ОКФ9
2) Навчальний рік: 2023/2024
3) Освітній рівень: бакалавр
4) Форма навчання: денна, заочна
5) Галузь знань: 05 СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 052 Політологія ОП «Політичний менеджмент»
7) Статус освітньої компоненти: обов'язкова
8) Семестр: 4 (денна), 5 (заочна)
9) Контактні дані викладача: Згурська Валентина Леонідівна кандидат політичних наук, доцент Профіль на сайті: http://surl.li/fizck e-mail: zgurska.vl@knuba.edu.ua
10) Мова викладання: Українська
11) Пререквізити: «Неоінституціоналізм та сучасні політичні інститути в сфері державної влади»
12) Мета курсу: формування у студентів об'єктивного уявлення про характерні риси та специфічні особливості політичних систем та режимів сучасності та критерії, що визначають їхню належність до одного з трьох типів; розгляд основних напрямів і тенденцій розвитку відповідних політичних систем та режимів; розкриття особливостей переходу від одного типу політичної системи та режиму до іншого; дослідження демократії, авторитаризму і тоталітаризму як явищ, характерних для сучасної епохи.

13) Результати навчання:				
№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання компетентності
2	ПРН 10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних, ідеологічних контекстах.	Проміжний та підсумковий контроль (залік, захист індивідуальної роботи)	Лекції, практичні заняття та самостійна робота	ІК СК02 СК03 СК05 СК06 ДСК01

Шифр Спеціальності 052	Спеціальність «Політологія», ОП «Політичний менеджмент»	Сторінка
-------------------------------------	--	----------

Київський національний університет
будівництва і архітектури

Кафедра

Політичних наук і права

3	ПРН 12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, влади та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.	Проміжний та підсумковий контроль (залік, захист індивідуальної роботи)	Лекції, практичні заняття та самостійна робота	ІК ЗК06 СК02 СК03 СК05 ДСК01
4	ПРН 13. Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.	Проміжний та підсумковий контроль (залік, захист індивідуальної роботи)	Лекції, практичні заняття та самостійна робота	ІК ЗК06 СК02 СК03 СК06 ДСК01
5	ДПРН1. Вміти готувати пропозиції стосовно розгляду, ухвалення і утіленням життя політичних рішень.	Проміжний та підсумковий контроль (залік, захист індивідуальної роботи)	Лекції, практичні заняття та самостійна робота	ІК ЗК06 СК02 СК03 СК05 СК06 ДСК01

14) Структура курсу:

Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторн і заняття, год.	Курсовий проект/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год.	Форма підсумков ого контролю	
денна	50	50	-	Індивідуальне завдання	80	Іспит
заочна	10	22		Індивідуальне завдання	148	Іспит

Сума годин:

180

Загальна кількість кредитів ECTS

6,0

Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:

Денна 100(3,33)

Заочна 32 (1,07)

15) Зміст курсу

Тематика лекцій та практичних занять

МОДУЛЬ 1. Політичні системи сучасності: становлення, функціонування, динаміка.

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади та особливості політичної системи суспільства.

Тема 1. Місце системного аналізу політики в науці (2 год)

Тема 2. Аналіз сучасних теорій політичних систем(6год)

Тема 3. Сутність ,структура та функції політичної системи (2 год)

Тема 4. Типологія політичних систем (2 год)

Тема 5. Становлення, сучасний стан та характерні особливості політичних систем Західної Європи (10 год)

Тема 6. Становлення та сучасний стан політичної системи США (4 год)

Тема 7. Становлення та сучасний стан політичної системи росії та білорусі (2 год)

Тема 8. Політична системи України (4 год)

МОДУЛЬ 2. Політичні режими сучасності: еволюція, механізм функціонування, трансформація.

Змістовий модуль 2. Політичні режими: визначення понять, характеристика та типологія.

Тема 9. Політичний режим: визначення та теоретико-методологічні засади (2 год)

Тема 10. Типологія політичних режимів: суть і методи (2 год)

Тема 11. Тоталітаризм: витоки та сучасність (2 год)

Тема 12. Авторитаризм як політичний режим(2 год.)

Тема 13. Демократичний політичний режим(4 год)

Тема 14. Особливості транзиту та трансформації демократії (4 год)

Тема 15. Гібридні політичні режими.

Шифр Спеціальності 052	Спеціальність «Політологія», ОП «Політичний менеджмент»	Сторінка
-------------------------------------	--	----------

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра
Політичних наук і права

**Теми індивідуальних завдань та контрольних робіт
(на вибір студентів)**

1. Поняття і критерії типологізації політичних систем.
2. Порівняльний аналіз політичних систем.
3. Типологія політичних систем.
4. Поняття політичної системи суспільства та її особливості.
5. Концепція правової держави: принципи та ознаки.
6. Концепція соціальної держави.
Ідеологічні інтерпретації соціальної держави.
7. Суть та основні ознаки тоталітаризму.
8. Тоталітаризм: реальність та концепції.
9. Авторитарні режими та їх різновиди.
10. Історичні та сучасні форми диктатури.
11. Різновиди авторитаризму: конкурентна олігархія,
популістський(мобілізаційний) режим та неототалітарний політ. режим.
12. Основні принципи та ознаки демократичного політичного режиму.
13. Елітаристська та плюралістична теорії демократії.
14. Теорія поліархії Р.Даля.
15. Партисипаторна теорія демократії.
16. Моделі демократії А.Лейпхарта.
17. Класичні та сучасні теорії політичної системи.
18. Динаміка режиму і проблема політичного переходу.
19. Політична система та політичний режим сучасної України.
20. Основні сучасні політичні режими.
21. Політична система США.
22. Політичні системи країн Західної Європи.
23. Політична система Російської Федерації.
24. Політичні системи країн Центрально-Східної Європи.
25. Політичні системи та режими провідних азіатських країн.

16) Основна література:

- Білоус А. О. Політико-правові системи: світ і Україна: навч. посіб. К.: АМУПП, 2000. 200 с.
- Гелей С. Д., Рутар С. М. Політико-правові системи світу : навч. посіб. К.: Знання, 2006. 668 с.
- Кириченко В. М. Політичні системи світу : кредитно-модульний курс : навч. посіб. К., 2013. 204 с.
- Литвин В.С. Політичні режими сучасності : інституційні та процесуальні виміри аналізу: навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 632 с.
- Лісничий В. В. Політичні та адміністративні системи зарубіжних країн : навч. посіб. К., 2004.
- Неліпа Д.В. Системний аналіз в політології : підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 304 с.
- Панібудьласка В.Ф., Перегуда Є.В., Рижко Н.І., Стеценко С.В., Оксюковський П.П. Політологія: Політичні системи в умовах демократизації. Тексти лекцій. К.: КНУБА, 2008. 104 с.
- Політична система сучасного суспільства : навчальний посібник / В. В. Мадіссон, Т. І. Кадлубович, Д. С. Черняк, Н. В. Пархоменко. К.: КНУТД, 2015. 229 с.
- Політичні системи та режими сучасності. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни. Уклад. В.Л. Згурська та ін. Київ-Тернопіль: КНУБА, ФОП Шпак В.Б. 2020.
- Політико-правова система України : курс лекцій: навчальний посібник / За заг. ред. В.М. Кириченка. Запоріжжя : ЗНТУ, 2016. 204 с.

Шифр Спеціальності 052	Спеціальність «Політологія», ОП «Політичний менеджмент»	Сторінка
-------------------------------------	--	----------

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра
Політичних наук і права

17) Додаткові джерела:

- Аджемоглу Д., Робінсон Дж. Чому нації занепадають? К.: Наш формат, 2016. 682 с.
- Арендт Х. Джерела тоталітаризму.-К.: Дух і літера, 2002. 539 с.
- Бабкіна О. Демократичні трансформації українського суспільства. Віче. 2007. № 13. С. 25-29.
- Баран В. Теорія тоталітаризму : генеза і сутність // Сучасність. 1996. № 9. С.57-66.
- Белл, Деніел. Китайська модель: політична меритократія на межі демократії / пер. з англ. О. Дем'янчук. К.: Наш формат, 2017. 309 с.
- Бжезінський З. Велика шахівниця. Х.: Фабула, 2019. 287 с.
- Вонсович С.Г. Дискурс тоталітаризму(політологічний аспект): монографія.- К.: ПП Мошак М.І, 2008. 199 с.
- Гантінгтон С. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку/ пер. з англ. Н. Климчук .Львів:Кальварія, 2006. 474 с.
- Демократія: антологія / Упоряд. О.Проценко, В. Лісовий. К.: Смолоскип, 2005. Ч.IV.XXVIII+1108 с.
- Дем'яненко Б. Три моделі тоталітаризму. Порівняльний аналіз фашизму, більшовизму та націонал-соціалізму. К.: Нелень, 2000. 253с.
- Дмитренко М. Цивілізаційні виклики сучасності в контексті концепції перевлаштування світу. Політичні дослідження, 2021. №2. URL: <https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2021/11/Dmytrenko.pdf>
- Долженков О.О. Тоталітаризм в Україні: проблеми формування та трансформації. О.: Одес. ін-т внутр. справ . 2000. 194 с.
- Згурська В.Л. Інституціоналізація як необхідний елемент розвитку суспільних рухів. Держава і право, 2014. С. 307- 314.
- Згурська В.Л. Закон України “Про громадські об'єднання”: наближення до європейських стандартів. Сучасна українська політика. № 26, 2012. С.98 -103.
- Згурська В.Л. Роль громадянського суспільства в процесах демократизації. Держава і право, 2011. С.317-322.
- Зеленько Г. Кризи політичного розвитку в Україні: причини та зміст. Політичні дослідження. 2021. №2. URL: <https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2021/11/Zelenko.pdf>
- Кармазіна М., Бевз Т., Ротар Н. Регіональні політичні режими в Україні : підстави формування, специфіка функціонування, особливості трансформації. К., 2018. 247 с.
- Кіссінджер Г. Світовий порядок. К.: Наш формат, 2017. 416 с.
- Курілло В. Є. Поділ понять «політична система» і «політичний режим» в підходах та визначеннях // «Могилянські читання – 2018 : XXI Всеукраїнська науково-метод. конф. Миколаїв, 12–17 листоп. 2018 р. [Збірник тез]. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2018. С. 5–7.
- Курілло В. Є. Щодо типологізації політичних систем суспільства // Сучасна українська політика. Політики та політологи про неї. Вип. 11. Миколаїв., К., 2007. С.187-196.
- Латигіна Н. А. Демократія : реалії versus утопії. К.: Київ. нац. торг.- економ. ун-т, 2008. 400 с.
- Латигіна Н.А. Основні критерії ,принципи та рівні здійснення демократії / Політичний менеджмент. 2009. № 3. С.81-91.
- Мацієвський Ю.В. У пастці гібридності: зигзаги трансформацій політичного режиму в Україні (1991- 2014). Чернівці: Книги -XXI, 2016. 552 с.
- Орвелл Дж. 1984. К.: Видавництво Жупанського, 2015. 312 с.
- Основи демократії / за ред. А. Колодій. – К.: Астролябія, 2009. 832 с.
- Панков В. Типологія політичних режимів та їх класифікація // Економіка. Фінанси. Право. 2001. № 11.
- Перегуда С.В. Виконавча влада України: політико-правові аспекти модернізації: монографія. Київ: Логос, 2013. 408с.
- Політична енциклопедія/ Редкол.: Ю. Левенець (гол.), Ю. Шаповал (заст.гол.) та ін. К.: Парламентське видавництво, 2011. 808 с.
- Політична система і громадянське суспільство: європейські і українські реалії: монографія/ За заг. ред. д. і. н., проф. А.І.Кудряченка.-Київ: НІСД, 2007. 396 с.
- Політична система :сучасні проблеми розвитку громадянського суспільства і держави: у двох томах / за ред. О.В. Скрипнюка; Нац.акад. правових наук України Київ :Логос, 2010.
- Політична система для України: історичний досвід і виклики сучасності. Київ: Ніка- Центр, 2008. 986 с.
- Політична система сучасної України : особливості становлення, тенденції розвитку / за ред. Ф. М. Рудича. К., 2002.
- Політологія у схемах, таблицях, визначеннях / за ред. І. Дзюбка та ін. К., 1999.
- Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. К.: 1994. 361 с.
- Порівняльна політика: основні політичні системи сучасного світу / за ред. В.Бакірова, М.Сазонова ;

Шифр Спеціальності 052	Спеціальність «Політологія», ОП «Політичний менеджмент»	Сторінка
-------------------------------------	--	----------

Київський національний університет
будівництва і архітектури

Кафедра

Політичних наук і права

Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна. Харків: 2008. 574 с.
Проблеми модернізації політичних систем сучасності: монографія. / За заг. ред. Л.М. Герасіної, О.Г.Данильяна, М.І. Панова та ін. Харків: Право, 2008. 320 с.
Пояркова Т.К.Кризовий синдром модернізації незалежної України: причини виникнення та засоби подолання /моногр. Суми: Університетська книга, 2015. 351 с.
Приходько С.М.,ЛьченкоА.М., Макарець С.В. Політична система України у контексті багатокomпонентних класифікацій. Політикус. 2021.№ 5.URL:http://politicus.od.ua/5-2021/11.pdf
Романюк О. Посттоталітаризм як соціально-політичний феномен // Нова політика. 2001. № 6.
Романюк О. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи :інституційний вимір. Львів: Тріада плюс, 2004. 386 с.
Руценко .Війна цивілізації.К.:Видавничий дім КМА,2020. 436с.
Скрутон Р.Консерватизм. Запрошення до великої традиції .К.: Наш формат, 2022. 176 с.
Снайдер Т. Шлях до несвободи.Росія,Європа, Америка.Львів: Човен,2020. 375 с.
Снайдер Т.,Круг Н.Про тиранію.Двадцять уроків ХХ століття.Львів:Човен,2022.
Скрипнюк О.В. Демократія: Україна і світовий вимір (концепції, моделі та суспільна практика) К.: Логос, 2006. 368 с.
Токвіль А. Про демократію в Америці.К.: Всесвіт,1999. 590 с.
Фісун О. Динаміка політичного режиму в Україні(прогнозований аспект) / за заг. ред. д.політ. н. О.А.Фісуна. Х.: Золоті сторінки, 2011. 116 с.
Фісун О. Типологія політичних систем // Політичний менеджмент. 2005. № 5.-С.39-50.
Фукуяма Ф.Політичний порядок і політичний занепад. Київ: Наш формат, 2019. 286 с.
Харарі Н.21 урок для ХХІ століття.К.:BookChef ,2018.394 с.
Шаповал В. Державний лад країн світу. К.:Український центр правничих студій, 1999. 320с.
Якушик В. Політична система і політичний режим // Політична думка. – 1993. – № 1.
Bunce V.,McFaul M., Stoner-Weiss K.Democracy and authoritarianism in the postcommunist world Cambridge,New York: Cambridge University Press. 2010 .347 p.
Deutsch K. The Nerves of Government: Models of Political Communication and Control, New York: Free Press.1963.
Easton D. A Framework for Political Analysis. Englywood Cliff. 1960.
Easton D. Analyse du système politique. P.,1974.
Comparative Politics Today:A World View/Ed. by G.Almond,G.Powell.Glenview, 1988.
Mehler, Andreas.Post-conflict democratization and power -sharing. In Routledge handbook of democratization in Africa, edited by Gabrielle Lynch and Peter VonDoepp. Abingdon,Oxon,New York,NY:Routledge, 2020.
Nyirkos Tamas.The Tyranny of the Majority History, Concepts, and Challenges. Routledge, 2018. 160 p.
Parsons T. The social system. N. Y.1951.
Parsons T. Social system and evolution of the action theory. N.Y.,L.1977.
Ruben B.General System Theory.Interdisciplinary Approaches to Human Communication. N.Y.,2017 173 p.
Інформаційні ресурси
<https://polityka.jimdo.com>- Українська асоціація політичної науки.
<http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
<http://library.knuba.edu.ua/> - Бібліотека Київського національного університету будівництва і архітектури.
<http://lib-gw.univ.kiev.ua/> - Бібліотека ім. Максимовича КНУ ім. Т.Шевченка.
Освітній сайт Київського національного університету будівництва і архітектури. URL: org.2.knuba.edu.ua.
<http://www.ucipr.kiev.ua> - сайт Українського незалежного центру політичних досліджень
<http://www.icps.kiev.ua/library> - сайт Міжнародного центру перспективних досліджень
<http://www.politik.org.ua> – сайт Українського центру політичного менеджменту

18) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання		Індивідуальне завдання	Іспит	Сума балів
ЗМ1	ЗМ2			
25	25	20	30	100

Шифр Спеціальності 052	Спеціальність «Політологія», ОП «Політичний менеджмент»	Сторінка
-------------------------------------	--	----------

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра
Політичних наук і права

19) Умови допуску до підсумкового контролю:

Умовою допуску до здачі заліку є захист індивідуальної роботи та відвідування лекційних занять. З поважної причини (хвороба чи інші обставини непереборної сили) відвідування лекційних занять може бути замінено на виконання реферату за темою лекційного заняття для врахування балів у підсумковому контролі.

20) Політика щодо академічної доброчесності:

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

21) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2930>